

Gör Tidaholm

Staden

Turbinhusön

Vulcanön

Hökensås

Kultur

Natur

Gör't med
familjen

TIDA
HOLM

TVÅ ÖAR MITT I STADEN

Tidaholms hjärta är de två mysiga öarna Turbinhusön och Vulcanön som ger besökarna upplevelser av olika slag.

En liten stad med stort hjärta

Vackra ån Tidan porlar genom bygden och binder samman skön natur med charmig stadsmiljö. Vårt största besöksmål är Hökensås som är ett stycke bevarad vildmark med stora naturvärden, djupa skogar och rogivande stillhet.

Det är kring ån Tidan som staden Tidaholm har vuxit fram och små oaser med våra två öar mitt i staden har skapats kring det rinnande vattnet.

Tidaholm är en charmig småstad där allt finns nära. Tidaholms centrum består av två torg där Gamla torget skapar en central punkt. Här bedrivs torghandel varje onsdag året runt och Nya torget ger generösa parkeringsmöjligheter till stadens besökare. Torggatan mellan de två torgen är en mysig gågata där skyltfönstren lockar till en shoppingtur.

Det historiska Tidaholm – Tändsticksstaden

I Tidaholm möts du av spännande och vackra miljöer som vittnar om gripande historier, traditioner och livsöden. Kreativiteten och skapandet har spirat i flera hundra år. År 1868 började tändstickstillverkningen i Vulcans

tändsticksfabrik som än idag är i bruk och producerar 250 miljoner tändstickor om dagen. *Visste du att det är Europas enda tillverkare av tändstickor?* Den litografiska tryckkonsten kom till Tidaholm i och med framtagandet av etiketter till tändsticksaskarna och tekniken lever kvar fortfarande.

Tidaholms Bruk tillverkade lastbilar, bussar, brandbilar och andra tyngre bruksfordon mellan 1903 och 1934. Drygt 1100 fordon tillverkades vid bruket och "Tidaholmarn" blev ett begrepp och satte Tidaholm på den bilhistoriska kartan. På Tidaholms museum kan du se några av dessa fordon.

Tidaholm – alltid saker att göra

Tidaholm är en liten plats till ytan, men så mycket större än sina gränser. Här bubblar det av engagemang, skaparglädje och kreativitet året om.

Under vår intressanta stadsvandring lär du känna Tidaholm lite bättre. Stadsvandringen tar dig till byggnader och platser som har betydelse för Tidaholms historia.

Turbinhusön – en idyll mitt i staden med välbevarad kulturmiljö

På Turbinhusön finns Kaffestugan med sin fina uteservering där man kan sitta och njuta av en kaffe och glass alldeles intill ån Tidans brusande vatten. Turbinhusön andas även historia. Här finns de små smedstugorna som arbetarna på Tidaholms industrier bodde och levde i som idag är kafé och handelsbod under sommaren. Det gamla turbinhuset som gett ön dess namn fungerar idag som konsthall där både lokala utställare och konstnärer från hela världen ställer ut sina verk. Den vackra Bruksvilleparken inbjuder till en mysig promenad längs med ån.

Vulcanön – det var här allt började

Det var på Vulcanön allt började när gården Tidaholm fick järnbruksrättigheter i slutet av 1700-talet. På 1800-talet öppnade stadens grundare, Hans Henrik von Essen, Vulcans tändsticksfabrik i brukets smedja på Vulcanön. Fabriken var i början av 1900-talet världens största tändstickstillverkare.

Vulcanön är idag ett kultur- och lärcenter där Rudbecksgymnasiet ligger precis intill Vulcanen som är Tidaholms besökscenter för kultur och barnaktivitet. I Vulcanen inryms Tidaholms museum, Barnens hus och Tidaholms turistbyrå. Här finns något för både gammal och ung. På Vulcanön finns Litografiska verkstaden där man trycker litografisk konst och som konstnärer från hela världen besöker. Här finns även Marbodals Centers köksutställning och Vincontoret som erbjuder unika dryckesprovningar och smakupplevelser.

Turbinhusön

VISSTE DU ATT?

- Det tegelröda Turbinhuset har givit ön dess namn och uppfördes 1898.
- 1942 flyttades arbetarbostäderna "Smedstugorna" till Turbinhusön från Smedjegatan.
- Kulturmagasinet på Turbinhusön var från början ett sockenmagasin där livsmedel lagrades.
- Vulcanön förr var en sluten arbetsplats med låsta grindar.
- Byggnaderna för tändstickstillverkningen revs 1987 för att ge plats åt Rudbecksgymnasiet.
- På Tidaholms museum finns den gamla industrismedjan kvar som den såg ut i slutet av 1800-talet, där man tillverkade delar till tändsticksmaskiner och andra bruksföremål.

ALLEMANSRÄTTEN

– en förutsättning för friluftsliv

Vistelse i naturen är bra för människors välbefinnande och hälsa. Allemansrätten är en viktig förutsättning för att det ska vara enkelt att vistas i naturen. Allemansrätten är inte bara en rättighet utan innebär också skyldigheter. Den som använder allemansrätten behöver också ta hänsyn till natur och djurliv, markägare och andra besökare.

Med den frihet som allemansrätten innebär kommer alltså ett ansvar. Ett ansvar att visa hänsyn, varken störa eller förstöra naturen, djuren eller andra människor. Använd sunt förnuft och anpassa ditt beteende efter platsen, tiden och aktiviteten.

Naturvårdsverket är den myndighet i Sverige som ansvarar för frågor om allemansrätten. På naturvardsverket.se/allemansratt finns bra information om hur allemansrätten funkar i olika situationer.

Gör Hökensås

Hökensås naturvårdsområde är ett stycke vildmark med stora naturvärden, djupa skogar och rogivande stillhet.

Med barrskog, fina vandringsleder och gott om bär och svamp lockas både svampplockare, bärplockare och motionärer. Mest känt är området bland fiskeintresserade. Med ett femtiotal sjöar och tjärnar, varav trettio är utmärkta fiskevatten, ses Hökensås som ett paradys för fiskare – såväl proffs som amatörer. Hökensås är också välkänt för sitt rika djur- och fågelliv. I skogarna kan du möta älg, rådjur, lodjur, räv och hare.

Fiska på Hökensås

Fisket i de olika sjöarna drivs av Hökensås Sportfiske som ligger vid First Camp Hökensås. Här finns kunnig personal som alla har ett gediget fiskeintresse och stor erfarenhet

av fisket och sjöarna på Hökensås. Samtliga sjöar har grillplats och bord med bänkar där man kan ta en paus i fisket och äta sin medhavda mat eller fika. Två av sjöarna har anpassade bryggor där alla oavsett funktionshinder kan ta sig ut.

Vandra och cykla på Hökensås leder

Mitt emot infarten till First Camp Hökensås ligger startpunkten för Hökensås fyra vandringsleder. Den kortaste är 2 km och den längsta är 19 km. Här kan du också gå på Västra Vätterleden som sträcker sig från Karlsborg i norr till Mullsjö i söder. Lederna går genom Hökensås tallskog i omväxlande terräng och passerar sjöar med grillplatser och vindskydd. Led 19 km är också en MTB-led som samsas på samma sträckning som vandringsleden. MTB-leden kör man medsols medan vandringsleden promeneras motsols. MTB-leden är bedömd som lätt till medelsvår.

Bada på Hökensås

Hökensås erbjuder inte bara fiske utan vid en av sjöarna finns en av Tidaholms populäraste badplatser, Lilla Havssjön. Badplatsen passar hela familjen och här finns både sand- och grässtrand.

Falks grav, en mytomspunnen plats

Mitt i urskogen på Hökensås ligger en plats som många besöker för att uppleva spänningen av det okända och den anses vara hemsökt. Gravplatsen där postrånaren Jonas Falk fick sin sista vila efter att ha blivit avrättad vimlar av historier som människor som har besökt platsen berättat i flera generationer. Det finns alltid färskas blommor på gravstenen. Frågan är vem som sätter dem där och varför? Vågar du besöka Falks grav när mörkret faller?

Kultur

Det är industrihistorien som gör det. I Tidaholm finns en spännande bruks- och industrihistoria då flera framgångsrika företag och innovationer har utvecklats här genom tiderna. Här föddes Sveriges fordonsindustri och vår tändsticksfabrik som startade redan på 1800-talet

är idag världens modernaste tändsticksanläggning. Idag är det just våra gamla industribyggnader, som antingen bevarats eller fyllts med nytt innehåll, som skapar den där speciella atmosfären som finns i Tidaholm. Här finns verksamheter, sevärigheter och platser att upptäcka.

NÄR DU ELDAR TÄNK PÅ ATT:

- Använd iordningställda grillplatser!
- Ha alltid uppsikt över elden!
- Undvik att elda när det blåser!
- Säkerställ att elden är helt släckt innan du lämnar den – ingen glöda ska vara kvar!

Natur

Leder i Tidaholm

I Tidaholm finns 25 leder av varierande svårighetsgrad och terräng. Det finns både vandrings-, cykel-, mtb- och ridled. Här kan du vandra/cykla/rida i Västergötlands fina kulturlandskap – allt ifrån öppet jordbrukslandskap, genom bokskogar till Hökensås underbara naturområde med dess fina fiskesjöar och bevarade vildmark. Här finns leder för nybörjaren till den mer erfarne.

Grillplatser i Tidaholm

I Tidaholms finns ett 20-tal grillplatser att besöka i olika vackra miljöer. Grillar är något man kan göra året om med familj och vänner. Vi har flera fina vandringsleder i anslutning till en grillplats där du kan slå dig ner och fylla på med energi.

Mer information samt kartor över vandringsleder med mera finns hos oss på turistbyrå eller på vår hemsida.

SNABBAKTA LEDER TIDAHOLM

- Längd: Ca 400 km led finns i Tidaholm, uppdelat på 25 olika leder.
- Tidsåtgång: Ca 86 timmar
- Svårighetsgrad: Lätt/medel
- Terräng: Asfalt, grusvägar, beteshagar, skogsstigar, cykelbana i stadsmiljö, kuperat, bitvis stenar och rötter.

Gör't med familjen

I Tidaholms finns något att göra för hela familjen. Som start på ert besök är Vulcanen ett måste, det ligger mitt i centrum på den vackra Vulcanön.

Här finns allt från leglädje, historia och idéer på aktiviteter. Legglädjen står Barnens Hus för med sina olika rum där du kan leka lärare i skolsalen, sälja varor i affären, pyssla i fabriken eller varför inte göra ett eget teaterframträdande. Vill du veta mer om Tidaholms historia besöker du Tidaholms museum som har en basutställning om tändstickstillverkningen och bilindustrin samt tillfälliga utställningar. Vill man ta en liten paus mitt i allt detta så finns här ett mindre café med glass och hembakt. När vädret tillåter finns en skön uteplats att avnjuta fikastunden på. När du sedan vill vidare vänder du dig till turistbyrån och får tips på andra aktiviteter och sevärdheter som du kan uppleva i Tidaholm.

Vill du ha napp?

Visste du att det går att fiska regnbågslax i ån Tidan som rinner genom centrum. Fiskekort finns att köpa online på ifiske.se alternativt kan du få hjälp på turistbyrån. På Tidan kan du också paddla. Cirka 25 km söder om Tidaholm ligger Kyrkevarns kanotcenter, där kanoter finns att hyra men du kan även testa på att rida islandshäst. Paddlar du upp till Tidaholm finns flera övernattningsplatser längs vägen.

Badplatser

Runt Tidaholm finns flera badplatser, den populäraste heter Lilla Havssjön och finns uppe på Hökensås. I det lilla samhället Fröjered norr om Tidaholm finns också en

populär badplats med en fin sandstrand och brygga ut i vattnet. Här finns omklädningsrum, toalett och dusch. Kiosken är öppen vid fint väder sommartid och säljer glass, godis och läskande drycker. När du tröttnat på att bada finns många andra aktiviteter. Bland annat lekplats, minigolfbana, tennisbana samt beachvolleybollplan. Grillplats och vildmarkscamping finns också på området.

Mer information om badplatsernas underhåll och regler finns att läsa på: tidaholm.se

FOTO: ANNA STAHL

KOMMUNALA BADPLATSER

- Lilla Havssjön, Hökensås
- Otterstorpasjön, Folkabo
- Bruksdammen, Ekedalen
- Aspängsbadet, Madängsholm
- Fröjereds badplats, Fröjered

Vulcanen

TIDA HOLM

Vulcanen är ett besökscenter med Barnens hus, museum och turistbyrå. Här berättar vi historien om Tidaholms ursprung och nutid. Vi guidar dig rätt i vår härliga bygd. Ni hittar oss på Vulcanön, Vulcans väg 5.

BARNENS HUS

Barnens Hus är Tidaholms lekparadis som utmanar fantasin och leklusten. Där kan du leka, skapa, busa eller bara ta det lugnt. Obligatorisk bokning.

 [barneshustidaholm](#)

TIDAHOLMS TURISTBYRÅ

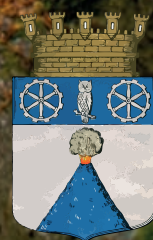
Kom till oss på Tidaholms turistbyrå för att få tips och idéer på vad ni kan uppleva under ert besök i Tidaholm och Skaraborg. +46 (0) 502 60 62 08 turistbyran@tidaholm.se

 [visittidaholm](#)

TIDAHOLMS MUSEUM

Tändstickornas och bilarnas museum. Känn historiens doft av svavel, ånga och bensin. Berättelser om epokerna som gjorde staden.

 [tidaholmsmuseum](#)

TIDAHOLMS
KOMMUN

Läs mer på: www.tidaholm.se/turist